

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2007

**Proba scrisă la MATEMATICĂ
PROBA D**

Varianta 091

Profilul: Filiera Teoretică: sp.: matematică-informatică, Filiera Vocatională, profil Militar, Specializarea: specializarea matematică-informatică

◆ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu. Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

La toate subiectele se cer rezolvări cu soluții complete

SUBIECTUL I (20p)

- (4p) a) Să se calculeze modulul numărului complex $\sin 1 - i \cos 1$.
- (4p) b) Să se calculeze distanța de la punctul $D(4,3,2)$ la planul $x + 2y + 3z + 6 = 0$.
- (4p) c) Să se calculeze produsul scalar al vectorilor $\vec{v} = \vec{i} + \vec{j}$ și $\vec{w} = \vec{i} + 2\vec{j}$
- (4p) d) Să se arate că $\sin 1 > \cos 1$.
- (2p) e) Să se calculeze volumul tetraedrului cu vârfurile în punctele $A(0, 1, 2)$, $B(1, 2, 0)$, $C(2, 0, 1)$ și $D(4, 3, 2)$.
- (2p) f) Să se determine $a, b \in \mathbf{R}$, astfel încât să avem egalitatea de numere complexe $(-1+i)^{12} = a + bi$.

SUBIECTUL II (30p)

1.

- (3p) a) Să se arate că $\log_3 4 > \log_4 3$.
- (3p) b) Să se calculeze probabilitatea ca un element $\hat{x} \in \mathbf{Z}_{12}$ să verifice relația $\hat{x}^2 = \hat{1}$.
- (3p) c) Dacă funcția $f : \mathbf{R} \rightarrow \mathbf{R}$, $f(x) = 3x^3 + x + 1$, are inversă $g : \mathbf{R} \rightarrow \mathbf{R}$, să se calculeze $g(5)$.
- (3p) d) Să se rezolve în mulțimea numerelor reale ecuația $3^x + 2 \cdot 9^x = 3$.
- (3p) e) Să se calculeze $\sqrt{110}$ cu o zecimală exactă.

2. Se consideră funcția $f : \mathbf{R} \rightarrow \mathbf{R}$, $f(x) = 2^x - x - 1$.

- (3p) a) Să se calculeze $f'(x)$, $x \in \mathbf{R}$.

- (3p) b) Să se calculeze $\int_0^1 f(x)dx$.

- (3p) c) Să se arate că funcția f este convexă pe $\mathbf{R}$.

- (3p) d) Să se calculeze $\lim_{x \rightarrow 1} \frac{f(x) - f(1)}{x - 1}$.

- (3p) e) Să se calculeze $\lim_{x \rightarrow \infty} \frac{f'(x)}{f(x)}$.

SUBIECTUL III (20p)

Se consideră polinomul $f = X^3 + aX^2 + bX + c$, unde $a, b, c \in \mathbf{R}$, cu rădăcinile

$x_1, x_2, x_3 \in \mathbf{C}$. Notăm $S_k = x_1^k + x_2^k + x_3^k$, $\forall k \in \mathbf{N}^*$, $S_0 = 3$, $A = \begin{pmatrix} 1 & 1 & 1 \\ x_1 & x_2 & x_3 \\ x_1^2 & x_2^2 & x_3^2 \end{pmatrix}$ și

$\Delta = \det(A \cdot A^T)$, unde prin A^T am notat transpusa matricei A .

- (4p) a) Să se arate că $\det(A) = (x_2 - x_1)(x_3 - x_1)(x_3 - x_2)$.
- (4p) b) Să se verifice că $S_1 = -a$ și $S_2 = a^2 - 2b$.
- (4p) c) Să se arate că, $S_{n+3} + aS_{n+2} + bS_{n+1} + cS_n = 0$, $\forall n \in \mathbf{N}$.
- (2p) d) Să se calculeze S_3 și S_4 în funcție de a, b și c .
- (2p) e) Să se verifice că $A \cdot A^T = \begin{pmatrix} S_0 & S_1 & S_2 \\ S_1 & S_2 & S_3 \\ S_2 & S_3 & S_4 \end{pmatrix}$.
- (2p) f) Să se calculeze determinantul $\Delta = \begin{vmatrix} S_0 & S_1 & S_2 \\ S_1 & S_2 & S_3 \\ S_2 & S_3 & S_4 \end{vmatrix}$ în funcție de a, b și c .
- (2p) g) Știind că $\det(X \cdot Y) = \det(X) \cdot \det(Y)$, $\forall X, Y \in M_3(\mathbf{C})$, să se arate că $x_1, x_2, x_3 \in \mathbf{R}$ dacă și numai dacă $\Delta \geq 0$.

SUBIECTUL IV (20p)

Se consideră funcția $f : (0, \infty) \rightarrow \mathbf{R}$, $f(x) = x^a$, unde $a \in \mathbf{R}$.

- (4p) a) Să se calculeze $f'(x)$, $x \in (0, \infty)$.
- (4p) b) Utilizând teorema lui Lagrange, să se arate că există $c(a)$ (care depinde de a), $c(a) \in (17, 19)$ și $d(a)$ (care depinde de a), $d(a) \in (1974, 1976)$, astfel încât $19^a - 17^a = 2a(c(a))^{a-1}$ și $1976^a - 1974^a = 2a(d(a))^{a-1}$.
- (2p) c) Să se arate că pentru orice funcții $g : \mathbf{R} \rightarrow (17, 19)$ și $h : \mathbf{R} \rightarrow (1974, 1976)$, ecuația $x(g(x))^{x-1} = x(h(x))^{x-1}$ are numai soluțiile $x = 0$ și $x = 1$.
- (2p) d) Să se rezolve în mulțimea numerelor reale ecuația $17^x + 1976^x = 19^x + 1974^x$.
- (4p) e) Să se arate că $\sqrt{19} + \sqrt{1974} > \sqrt{17} + \sqrt{1976}$.
- (2p) f) Să se arate că $\frac{18}{\ln 19} + \frac{1973}{\ln 1974} > \frac{16}{\ln 17} + \frac{1975}{\ln 1976}$.
- (2p) g) Să se arate că $\frac{18 \cdot 19}{\ln 19} + \frac{1973 \cdot 1974}{\ln 1974} < \frac{16 \cdot 17}{\ln 17} + \frac{1975 \cdot 1976}{\ln 1976}$.

Varianta 91

Subiectul I.

- a) $|\sin 1 - i \cos 1| = 1$
- b) $\frac{11\sqrt{14}}{7}$.
- c) $\vec{v} \cdot \vec{w} = 3$.
- d) $\sin 1 > \cos 1 \Leftrightarrow \tan 1 > 1 \Leftrightarrow \tan 1 > \tan \frac{\pi}{4}$, adevărat.
- e) $V_{OBCD} = 3$.
- f) $a = -64$ și $b = 0$.

Subiectul II.

1.

- a) $\log_3 4 > \log_3 3 = 1 = \log_4 4 > \log_4 3$.
- b) Probabilitatea căutată este $p = \frac{4}{12} = \frac{1}{3}$.
- c) $g(5) = 1$.
- d) $x = 0$.
- e) $\sqrt{110} \approx 10,4$

2.

- a) $f'(x) = 2^x \cdot \ln 2 - 1$, $\forall x \in \mathbf{R}$.
- b) $\int_0^1 f(x) dx = \frac{1}{\ln 2} - \frac{3}{2}$.
- c) $f''(x) > 0$, $\forall x \in \mathbf{R}$, deci funcția f este convexă pe $\mathbf{R}$.
- d) $\lim_{x \rightarrow 1} \frac{f(x) - f(1)}{x - 1} = 2 \cdot \ln 2 - 1$.
- e) $\lim_{x \rightarrow \infty} \frac{f'(x)}{f(x)} = \ln 2$.

Subiectul III.

a) Calcul direct.

b) Se folosesc relațiile lui Viète:

c) x_1 rădăcină a lui $f \Leftrightarrow x_1^3 + ax_1^2 + bx_1 + c = 0 \Rightarrow x_1^{n+3} + a \cdot x_1^{n+2} + b \cdot x_1^{n+1} + c \cdot x_1^n = 0$.

Analog obținem $x_2^{n+3} + a \cdot x_2^{n+2} + b \cdot x_2^{n+1} + c \cdot x_2^n = 0$ și $x_3^{n+3} + a \cdot x_3^{n+2} + b \cdot x_3^{n+1} + c \cdot x_3^n = 0$.

Adunând ultimele trei egalități rezultă $S_{n+3} + aS_{n+2} + bS_{n+1} + cS_n = 0$, $\forall n \in \mathbf{N}$.

d) $S_3 = a^3 + 3ab - 3c$, iar $S_4 = a^4 - 4a^2b + 4ac + 2b^2$.

e) Se verifică prin calcul direct.

$$\mathbf{f)} \Delta = \begin{vmatrix} S_0 & S_1 & S_2 \\ S_1 & S_2 & S_3 \\ S_2 & S_3 & S_4 \end{vmatrix} = \begin{vmatrix} S_0 & S_1 & b \\ S_1 & S_2 & -3c \\ b & -3c & b^2 - 2ac \end{vmatrix} = a^2b^2 - 4a^3c - 4b^3 + 18abc - 27c^2.$$

g) “ $\Rightarrow$ ” Considerăm $x_1, x_2, x_3 \in \mathbf{R}$. Atunci $\det(A) \in \mathbf{R}$, deci $(\det(A))^2 \geq 0$.

Mai mult, $\Delta = \det(A \cdot A^T) = \det(A) \cdot \det(A^T) = (\det(A))^2 \geq 0$.

“ $\Leftarrow$ ” Avem $\Delta = (\det(A))^2 \stackrel{a)}{=} ((x_2 - x_1)(x_3 - x_1)(x_3 - x_2))^2 \stackrel{ip}{\geq} 0$ (1)

Presupunem că f nu are toate rădăcinile reale.

Atunci, rădăcinile sale sunt de forma $\begin{cases} x_1 = -2d - a \\ x_2 = d + e \cdot i, \text{ cu } d, e \in \mathbf{R}, e \neq 0 \\ x_3 = d - e \cdot i \end{cases}$

iar (1) $\Leftrightarrow -4e^2((3d - a)^2 + e^2) \geq 0$, fals.

Subiectul IV.

a) $f'(x) = a \cdot x^{a-1}$, $\forall x > 0$.

b) Funcția f este funcție Rolle pe fiecare dintre intervalele $[17, 19]$ și $[1974, 1976]$ și conform teoremei lui Lagrange, există $c(a) \in (17, 19)$ și $d(a) \in (1974, 1976)$, astfel încât $\frac{f(19) - f(17)}{19 - 17} = f'(c(a))$ și $\frac{f(1976) - f(1974)}{1976 - 1974} = f'(d(a))$.

c) Ecuația din enunț are soluțiile $x = 0$ și $x = 1$.

Pentru $x > 1$, avem $(g(x))^{x-1} < 19^{x-1} < 1974^{x-1} < (h(x))^{x-1}$, deci nu există soluții, iar pentru $x < 1$, rezultă analog că nu avem soluții.

d) Pentru $x \in \mathbf{R}$ și funcția $f : (0, \infty) \rightarrow \mathbf{R}$, $f(t) = t^x$, din **b)** deducem că există $c(x) \in (17, 19)$ și $d(x) \in (1974, 1976)$, astfel încât $19^x - 17^x = 2x(c(x))^{x-1}$ și $1976^x - 1974^x = 2x(d(x))^{x-1}$.

Ecuația din enunț devine: $2x(c(x))^{x-1} = 2x(d(x))^{x-1}$ și din **c)** obținem că singurele soluții ale ecuației (3) sunt $x = 0$ și $x = 1$.

e) Se demonstrează prin calcul direct, ridicând la patrat inegalitatea, sau alegând $x = \frac{1}{2}$ și raționând ca la demonstrația punctului **c)**.

f) Din **b)** deducem că pentru $x \in [0, 1]$ avem $19^x + 1974^x \geq 17^x + 1976^x$ și integrând această inegalitate pe intervalul $[0, 1]$ obținem concluzia.

g) Pentru $x \in [1, 2]$, obținem $19^x + 1974^x \leq 17^x + 1976^x$, și integrând această inegalitate pe intervalul $[1, 2]$ deducem concluzia.